

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych. Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stanisław Szwed – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Grzegorz Baranowski – Dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej, tel. 538 117 280, tel. 538 117 280, e-mail: sekretariat.dps@mriips.gov.pl	Data sporządzenia 14.09.2023 r. Źródło: art. 53 ust. 24 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.) Nr w wykazie prac: 151
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 53 ust. 24 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które zostało wprowadzone ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1693).

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych zawiera przepisy określające minimalne standardy usług świadczonych w mieszkaniach treningowych i wspomaganych oraz minimalne standardy pomieszczeń w mieszkaniach treningowych i wspomaganych – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia właściwych usług i wsparcia oraz indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających ze wsparcia w tych mieszkaniach. Wprowadzenie formy mieszkań wspomaganych w ustawie z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw jest zgodne z kierunkami Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), przyjętej uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. Zmiany przewidywały odejście od funkcjonującego nazewnictwa mieszkań określonych jako „chronione” i zmieniły ich formułę. Nazwa „mieszkania chronione” zastąpiona została nazwą „mieszkania treningowe i wspomagane”. Sformułowanie „mieszkania chronione” było odbierane w sposób negatywny przez środowisko osób niepełnosprawnych oraz osoby związane z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz tej grupy osób.

Celem powyższej regulacji było również podkreślenie podmiotowości osób niepełnosprawnych, starszych lub przewlekle chorych, które wymagają wsparcia. Usługi świadczone w tychże mieszkaniach mają zapobiegać odizolowaniu od rodziny i społeczności lokalnej oraz umożliwiać podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Odbiorca usług traktowany jest indywidualnie – ma wpływ na decyzje, które dotyczą jego życia, a wsparcie dostosowane jest do jego potrzeb i możliwości, by zapewnić mu największy możliwy zakres samodzielności i aktywności.

Celem tych regulacji jest zagwarantowanie właściwego poziomu usług oddzielnie dla mieszkań treningowych oraz dla mieszkań wspomaganych i zapewnienie dogodnych warunków pobytu.

Nie jest możliwe rozwiązanie problemu przez działania pozalegisłacyjne.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W mieszkaniu treningowym świadczone są usługi bytowe oraz nauka w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia.

W mieszkaniu wspomagającym świadczone są usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.

W § 2 projektu określono wspólne dla mieszkań treningowych i dla mieszkań wspomaganych minimalne standardy dotyczące świadczenia usług bytowych w postaci miejsca całonocnego pobytu oraz innych usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz pracy socjalnej, o której mowa w art. 6 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, dostosowanej do indywidualnych potrzeb mieszkańców, umożliwiając tym samym elastyczne zaspokojenie potrzeb odbiorców.

Projekt w § 3 określa, które usługi muszą być zapewnione w mieszkaniu treningowym, w zależności od indywidualnej sytuacji życiowej osoby korzystającej ze wsparcia. Wskazuje się również rodzaje usług treningowych w zakresie m.in. samoobsługi, zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, w tym przygotowywania posiłków, efektywnego zarządzania czasem, efektywnego zarządzania finansami, prowadzenia gospodarstwa domowego, załatwiania spraw osobistych i urzędowych, utrzymywania więzi rodzinnych, rozwiązywania konfliktów interpersonalnych i autonomii decyzyjnej, uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, poszukiwania pracy oraz utrzymania zatrudnienia. Rolą świadczonych usług treningowych jest przygotowanie osoby, w trakcie relatywnie krótkiego pobytu w mieszkaniu, do prowadzenia niezależnego

życia.

Z kolei w § 4 określono zakres usług wsparcia w mieszkaniu wspomagany, obejmujący pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym dotyczących: przemieszczania się, utrzymania higieny osobistej, ubierania się, prania, sprzątania, zakupów i przygotowywania posiłków. Ponadto w projekcie przewidziano, iż usługi wsparcia obejmują również rozwijanie lub utrwalanie umiejętności praktycznych służących niezależnemu życiu, tj.: samoobsługi, zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, załatwiania spraw osobistych i urzędowych, prowadzenia gospodarstwa domowego, efektywnego zarządzania czasem, poszukiwania pracy oraz utrzymania zatrudnienia, efektywnego zarządzania finansami, rozwiązywania konfliktów interpersonalnych oraz rozwijania autonomii decyzyjnej. Ponadto wsparcie to polega na pomocy w realizacji kontaktów społecznych przez umożliwienie osobie utrzymywania więzi rodzinnych i uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, przez stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków życia najbardziej zbliżonych do naturalnych.

Dodatkowo w § 5 określono, iż w przypadku gdy osoby korzystające z usług w mieszkaniu wspomagany są osobami niepełnosprawnymi, starszymi lub przewlekle chorymi i wymagają pomocy w przemieszczaniu się, utrzymaniu higieny osobistej oraz ubieraniu, minimalny zakres tygodniowy i dzienny podstawowych usług niezbędnych w życiu codziennym w mieszkaniu wspomagany wynosi nie krócej niż 3 godziny dziennie przez 7 dni w tygodniu.

Jednocześnie w projekcie rozporządzenia w § 6 i § 7 wskazano, iż osobom korzystającym z usług w mieszkaniu wspomagany, niebędącym osobami niepełnosprawnymi, starszymi lub przewlekle chorymi, nie świadczy się usług obejmujących pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym. Ponadto w mieszkaniu wspomagany możliwe jest świadczenie usług w szerszym zakresie niż minimalny standard usług świadczony w tym mieszkaniu.

W § 8 uregulowano, iż minimalna powierzchnia użytkowa przypadająca dla jednej osoby korzystającej ze wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomagany nie może być mniejsza niż 12 m², przy czym liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 6. Natomiast w pokoju mieszkalnym nie może zamieszkiwać więcej niż dwie osoby.

Projektowane przepisy rozporządzenia wskazują również rodzaje pomieszczeń, które powinny znajdować się w mieszkaniu treningowym lub wspomagany (w zależności od liczby osób w mieszkaniu) oraz rodzaj niezbędnego wyposażenia w tych pomieszczeniach. Tym samym każde mieszkanie treningowe lub wspomagane, oprócz pomieszczeń mieszkalnych, składa się z kuchni lub aneksu kuchennego, łazienki, wydzielonego ustępu lub miski ustępowej w łazience oraz przestrzeni komunikacji wewnętrznej. Natomiast w przypadku gdy mieszkanie treningowe lub wspomagane składa się z aneksu kuchennego znajdującego się w pokoju mieszkalnym, to mogą z niego korzystać wyłącznie osoby w nim zamieszkujące.

Co istotne wszystkie pomieszczenia w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, w którym ze wsparcia korzystają osoby niepełnosprawne ruchowo, są pozbawione barier architektonicznych i dostępne dla tych osób z zewnątrz. Powyższe zmiany mają na celu zapewnienie wszystkim osobom korzystających z pobytu stosownego komfortu, dlatego też warunki powinny być jak najbardziej uniwersalne.

Projektowana regulacja zawiera również szczegółowy standard wyposażenia, stanowiąc, iż w pomieszczeniu mieszkalnym, dla każdej osoby, zapewnia się: łóżko lub tapczan, szafę ubraniową, szafkę nocną, krzesło lub fotel. Natomiast kuchnia lub aneks kuchenny są wyposażone w: kuchenkę; zlewozmywak; chłodziarkę; meble kuchenne, sprzęt i naczynia do przygotowywania i spożywania posiłków. Łazienka, której minimalna powierzchnia nie może być mniejsza niż 4 m², jest wyposażona w: wannę lub natrysk, umywalkę, miskę ustępową, jeżeli nie ma wydzielonego ustępu.

Jednocześnie należy podkreślić, iż w projekcie zawarto przepisy, zgodnie z którymi wydzielony ustęp powinien być wyposażony w umywalkę. Ponadto mieszkanie treningowe i mieszkanie wspomagane jest wyposażone w pralkę automatyczną, a także telewizor lub komputer z dostępem do Internetu.

Projekt rozporządzenia reguluje również kwestie przejściowe.

Liczba osób w mieszkaniu treningowym i mieszkaniu wspomagany do dnia 31 grudnia 2023 r. nie może być wyższa niż 10, a do dnia 31 grudnia 2024 r. nie może być wyższa niż 7.

Przewiduje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 listopada 2023 r., co wynika z przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw, której to przepisy w znacznym zakresie wejdą w życie również z dniem 1 listopada 2023 r.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Rozwiązywane problemy nie podlegają regulacjom zawartym w przepisach prawnych krajów członkowskich OECD/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wojewodowie	16	Dane administracyjne	W zakresie kontroli i nadzoru określonego standardu usług
Powiaty	314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu	GUS – stan na 1 stycznia 2022 r. https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/	W zakresie prowadzonej działalności
Gminy	2 477	Gminy – GUS – stan na 1 stycznia 2022 r. https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/	W zakresie prowadzonej działalności

		administracyjny-polski/	
Mieszkania chronione (treningowe i wspierane) prowadzone przez gminę lub na jej zlecenie, przez powiat lub na jego zlecenie	1.623	Dane za rok 2022 ¹	W zakresie prowadzonej działalności
Liczba mieszkańców mieszkań chronionych	4.278	Dane za rok 2022 ¹	W zakresie dostępności do formy wsparcia w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Projekt zostanie przesłany na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt zostanie przedłożony do zaopiniowania w trybie:

- 1) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) następującym podmiotom:
 - a) Forum Związków Zawodowych,
 - b) NSZZ „Solidarność”,
 - c) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 2) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97) następującym podmiotom:
 - a) Konfederacji „Lewiatan”,
 - b) Związkowi Pracodawców Business Centre Club,
 - c) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
 - d) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców,
 - f) Federacji Przedsiębiorców Polskich.

Planowane jest skierowanie projektu do konsultacji publicznych w III kwartale 2023 r., zaś podmioty konsultujące będą miały 10 dni na zgłoszenie uwag. Wyniki konsultacji publicznych zostaną ujęte w raporcie z konsultacji. W ramach konsultacji publicznych projekt zostanie przedłożony:

- 1) Radzie Pomocy Społecznej;
- 2) Radzie Działalności Pożytku Publicznego;
- 3) Krajowej Radzie Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych;
- 4) Stowarzyszeniu Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM;
- 5) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną;
- 6) Polskiemu Forum Osób Niepełnosprawnych;
- 7) Małopolskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 8) Dolnośląskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 9) Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
- 10) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”;
- 11) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”;
- 12) Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej;
- 13) Stowarzyszeniu Pracy Socjalnej Auxilio Venire;
- 14) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia;
- 15) Konwentowi Dyrektorów i Kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej Województwa Lubuskiego;

¹ Sprawozdanie MRiPS-06 – „Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej” za styczeń-grudzień 2022 r.

16) Wspólnocie Roboczej Związków Organizacji Socjalnych;
17) Polskiej Federacji Psychoterapii;
18) Polskiemu Towarzystwu Psychiatrycznemu;
19) Lubelskiemu Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
20) Polskiemu Stowarzyszeniu Terapii Behawioralnej;
21) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Samorządowych Dyrektorów Domów Pomocy Społecznej. |
|---|

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

[illegible]

Źródła finansowania	
---------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Podstawą do sporządzenia OSR były resortowe dane statystyczne pozyskiwane w ramach sprawozdań resortowych oraz sprawozdań jednorazowych (dane za lata 2021–2022). Proponowane zmiany nie niosą za sobą dodatkowych skutków finansowych.
--	---

Proponowane zmiany nie niosą za sobą dodatkowych skutków finansowych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców						

		wobec organów administracji publicznej, a zatem nie podlega obowiązkowi dokonania oceny przewidywanego wpływu proponowanych rozwiązań na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, ani na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe. Projektowane regulacje wpłyną pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

☐ tak
☐ nie
☒ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów
☐ zmniejszenie liczby procedur
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

☐ zwiększenie liczby dokumentów
☒ zwiększenie liczby procedur
☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

☐ tak
☐ nie
☒ nie dotyczy

Komentarz: Projekt nie wprowadza obciążeń regulacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Regulacja nie wpłynie na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne
☐ sytuacja i rozwój regionalny
☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

☐ demografia
☐ mienie państwowe
☐ inne:

☐ informatyzacja
☐ zdrowie

Omówienie wpływu

Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 listopada 2023 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja realizacji wprowadzonych zmian będzie dokonywana każdorazowo po zakończeniu roku budżetowego. Efekty monitorowane będą sprawozdaniami resortowymi MRiPS-03, MRiPS-05, MRiPS-06 lub w drodze sprawozdań jednorazowych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.